

Matrimoni homosexual

Perspectives

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ.....	2
2. PREGUNTA INICIAL I OBJECTIUS	3
3. MARC TEÒRIC	4
4. MODEL OPERATIU D'ANÀLISI	13
5. METODE I TÈCNICA DE RECOLLIDA DE DADES.....	14
6. ANÀLISI	16
6.1. Definició de matrimoni	16
6.2. Objectius del matrimoni homosexual	18
6.3 Possibles efectes socials del matrimoni homosexual	21
6.4 Filiació.....	23
6.5 Enquestes d'opinió	24
7. CONCLUSIONS	29
8. BIBLIOGRAFIA	30
9. DOCUMENTACIÓ I ANNEXOS	31
AGRAIMENTS	34

1.INTRODUCCIÓ

M'agradaria començar explicant perquè he triat el tema de les reaccions generades amb l'aprovació de la Llei que permet el matrimoni entre persones del mateix sexe, la meua elecció és fruit del meu interès per les lleis que regulen la nostra societat i per les relacions personals i familiars que s'hi estableixen.

Sempre he sentit gran curiositat per les organitzacions homosexuals, com plantegen les seves reivindicacions i com arriben a les seves fites. En aquest sentit el Treball Final de Carrera em brindava una oportunitat única per adquirir nous coneixements i estudiar el nivell d'acceptació social de l'homosexualitat. Volia conèixer opinions de la gent sobre l'homosexualitat i, més concretament, sobre la Llei que va permetre el matrimoni de parelles del mateix sexe. Les raons són que considero que va ser una llei revolucionària, moderna, atrevida i fins i tot inesperada, no va deixar indiferent a ningú i va provocar moltíssimes discussions, opinions i debats públics per part de tota la societat. Des del meu punt de vista aquesta llei és comparable amb la que va permetre el dret a sufragi a la població femenina, en el sentit que ambdues lleis acaben amb una discriminació.

Com que el meu objectiu era conèixer l'acceptació social del matrimoni homosexual em vaig plantejar com podia trobar opinions sobre el tema i posteriorment analitzar-les. El primer que em va venir al cap van ser "els afectats" per la llei, és a dir, les persones homosexuals tant gais com lesbianes i les associacions que els representaven. Em vaig imaginar com van rebre la notícia de l'aprovació d'un dret que es reivindicava des de feia anys i que equiparava les parelles del mateix sexe amb les heterosexuales en drets i obligacions. Ni se'm va passar pel cap que algunes associacions estiguessin en contra de l'adquisició d'aquest dret, com més endavant vaig comprovar.

En un segon moment vaig pensar en les persones que podien posicionar-se en contra d'aquesta llei com els grups polítics que van votar en contra de la seva aprovació i que posteriorment van presentar recurs d'inconstitucionalitat, o com l'Església catòlica va qualificar el matrimoni heterosexual de vertader i es va posicionar en contra de l'aprovació del matrimoni homosexual i donant unes directrius als seus fidels perquè tota la societat sàpigues que estaven en contra d'aquesta mena de matrimonis.

Posteriorment vaig anar ampliant els sectors socials a estudiar: no podia deixar de saber què opinava la gent del carrer sobre l'esmentada llei i vaig pensar que la millor manera d'obtenir aquesta informació era a través d'enquestes d'opinió.

Finalment em va semblar important l'opinió del Consell General del Poder Judicial com a màxim òrgan judicial espanyol per tenir una visió jurídica de la qüestió.

Per dur a terme la recerca vaig haver de buscar documentació dels diferents actors socials que justificués la seva opinió en forma d'acceptació o rebuig del matrimoni homosexual.

2. PREGUNTA INICIAL I OBJECTIUS.

La pregunta inicial del meu treball final de carrera és:

“Quines reaccions socials, jurídiques, religioses i d’associacions homosexuals va generar l’aprovació de la llei que permet el matrimoni entre persones del mateix sexe a Espanya?”

Per una banda, trobo que es tracta d’una llei molt important en reconèixer el dret al matrimoni a qualsevol persona i no exclusivament a l’home amb la dona, també és important perquè ha trencat amb una discriminació legal que patien les parelles homosexuals respecte les heterosexuales.

Per altra banda, Espanya va ser el tercer país europeu a reconèixer el dret al matrimoni entre persones homosexuals, després de Bèlgica i Holanda, per la qual cosa considero que és una llei relativament moderna i una tendència que s’ha estès a altres països, com Canadà, Sudàfrica, Noruega, Suècia, Portugal o Argentina.

Ahora, analitzar les reaccions a l’aprovació d’aquesta llei 13/2005 té l’interès que el dret al matrimoni no està consolidat, resta pendent de resoldre un recurs d’inconstitucionalitat presentat pel Partit Popular contra aquesta llei per considerar que no es pot anomenar matrimoni a la unió entre dues persones si no són un home i una dona.

Objectiu general

Conèixer i analitzar les reaccions que ha causat l’aprovació de la llei 13/2005 des de diferents perspectives: jurídica, religiosa, homosexual i d’opinió pública.

Objectius específics

Per tal de tenir visions a favor i en contra de l’aprovació de la llei 13/2005 d’1 de juliol aprofundiré en els discursos dels següents actors:

- Consejo General del Poder Judicial,
- Posicions dels partits polítics en el debat parlamentari sobre la llei,
- Església catòlica,
- Casal Lambda i el Grup de Lesbianes Feministes,
- enquestes d’organismes oficials.
- En relació a les enquestes d’opinió, analitzaré com ha evolucionat l’opinió sobre el matrimoni homosexual i l’adopció des d’abans de l’aprovació de la llei fins després de la mateixa.
- Estudiaré quina importància ha jugat el tema de la filiació en els anteriors discursos que opinen sobre la llei.

3. MARC TEÒRIC

Per tal de respondre la meua pregunta de recerca en aquest apartat aprofundiré en les definicions dels conceptes que considero clau per a la meua investigació com: gènere, sexe, discriminació, orientació sexual, homosexual, etc.

En primer lloc començarem per situar la problemàtica de l'homosexualitat dins el sistema sexe gènere. Continuarem fent un repàs històric sobre l'homosexualitat, ja que considero necessari conèixer la història de la qual venim per entendre com arribem al punt en el qual ens trobem actualment. En aquest sentit, partiré de mostrar diferents teories i conceptes sobre gènere i sexe. A més mostraré definicions de conceptes com sexe, gènere, orientació sexual, heterosexualitat... de diferents autors per tal d'obrir un ventall de concepcions sobre el mateix tema.

En segon lloc explicaré les lleis que han regulat a Espanya l'homosexualitat des del franquisme fins els nostres dies per tenir una visió legislativa global dels avenços i retrocessos que es van produint en matèria de reconeixement de drets i obligacions.

Per finalitzar estudiarem les associacions homosexuals a Espanya i a Catalunya per conèixer el seu origen, les seves reivindicacions i les fites que han anat aconseguint.

Conceptes

És important tenir clars uns conceptes per tal d'aclarir confusions, ja que sovint es fan servir paraules com sexe o gènere com a sinònimes quan realment no ho són. En relació amb el nostre objecte d'estudi és important distingir aquests conceptes tan relacionats i que són la base de la nostra recerca.

Per Coll-Planas (2010) el gènere normatiu té tres dimensions: sexe, gènere i orientació sexual. Tot seguit desenvoluparem les seves interrelacions.

Gènere normatiu	Sexe	Diferència entre homes i dones.
	Gènere	Diferència entre masculí i femení.
	Orientació sexual	Atracció cap a un determinat sexe.

Sexe

Començaré explicant l'evolució, definició i distinció del sexe segons la visió científica de diversos autors, a continuació plantejaré quina consideració té el sexe sociològicament parlant.

Segons l'essencialisme biològic, el sexe és el que diferencia homes de dones mitjançant uns trets anatòmics amb els quals naixem, els òrgans genitals, i altres trets biològics que cada persona té (gens, cromosomes, hormones...).

Les diferències de sexe que fem actualment no han existit tota la vida, fins el segle XVIII Galeno de Pèrgamo va mantenir la teoria que només existia un sexe però amb dues formes en funció de si els seus genitals es trobaven dins i fora del cos. Existien dos gèneres que no depenien de diferències biològiques sinó que eren un signe del lloc que ocupaven home i dona a l'ordre còsmic i cultural. Així el gènere era el que marcava a la persona com home o dona (Laqueur, 1990). El fet que els òrgans genitals es presentessin de forma diferent era perquè unes persones els tenien interiors i altres exteriors. Alguns processos que es consideren femenins, com la menstruació, eren per a Galeno formes específiques que preniën els fluids que es consideraven universals en els cossos i no una característica essencialment femenina.

Laqueur (1990) considera que les representacions anatòmiques entre mascle i femella depenen de les polítiques culturals i no de les evidències sobre els seus òrgans. A partir del segle XVIII es produeix un canvi en la concepció de la diferència sexual donant lloc al que Laqueur anomena "model de dos sexes". Segons aquest nou model hi ha dos sexes diferents en tots els aspectes del seu cos i la seva personalitat. Els investigadors volen trobar diferències a nivell físic i aquí comencen a diferenciar-se el nom dels òrgans femenins i masculins. Aquest canvi de model es deu, segons Laqueur, a causes epistemològiques i polítiques. Entre les primeres podem destacar que es comença a diferenciar ficció de realitat o ciència de religió, fet que fa canviar la concepció del cos com un microcosmos que reproduïx la resta del cosmos. Entre les causes polítiques trobem les transformacions socials i els ideals polítics de la Il·lustració o la Revolució Francesa que van generar lluites de poder entre homes i dones. El model de dos sexes segons aquest autor té com a funció reforçar les diferències entre homes i dones.

Des de la perspectiva biològica Fausto Sterling fa una anàlisi més profunda de les diferències sexuals i ens mostra que el sexe biològic no justifica de manera sòlida el gènere, de forma que no és veritat que existeixen únicament mascles i femelles, també hi ha persones hermafrodites (amb un testicle i un ovari) i pseudohermafrodites masculins (amb cromosomes XY, testicles, vagina i clítoris) i pseudohermafrodites femenines (cromosomes XX, ovaris i genitals masculins parcials, poden tenir barba i veu greu). Fins i tot va més enllà i planteja que no hi ha un número determinat de sexes sinó que es tracta més aviat d'un contínuum, un número de sexes indefinit i ampliable.

Gènere

Continuaré ara explicant com ha evolucionat el concepte de gènere i com el defineixen diferents experts en la matèria per tal de diferenciar-lo del sexe.

El concepte gènere ha passat per diferents fases en els darrers vint anys (Martín, 2008):

- a) Trencament amb la identificació sexe-gènere. No existeixen qualitats innates i universals aplicables a home i dona a totes les cultures, la qual cosa implica que el gènere és una construcció social.
- b) Trencament amb la dualitat genèrica. El gènere, igual que el sexe, es va construir de mode binari (masculí- femení) deixant fora altres possibilitats, en aquesta fase es redefineix el gènere com a categoria abstracta, multidireccional i relacional.
- c) Trencament amb la dualitat sexual. L'etnografia argumenta que a altres cultures hi ha nocions diferents a la d'home i dona. Es redefineix el gènere com una percepció pròpia de cada societat.
- d) Trencament amb l'heteronormativitat. Es replantegen teories per tenir en compte com afecten les sexualitats no normatives a la construcció del gènere.

La conclusió és que el gènere és una categoria d'anàlisi científica que es refereix a qualitats culturals i socials que s'associen simbòlicament a les persones segons les formes de concebre les identitats genèriques en cada societat (Martín, 2008). Aquesta formulació coincideix amb la següent segons la qual el gènere és fruit de convencions socials.

El gènere és el que ens denomina home o dona i el sexe el que ho fa amb mascle o femella, però aquest no és purament biològic sinó que també és una construcció social (Coll-Planas, 2010).

Autors com Montilla (2005) opinen que el gènere que marquen els genitals en néixer no és real perquè no manifesta una correspondència amb el sentiment de pertànyer a aquest. Així aquest autor relaciona el gènere amb un sentiment de pertinença a un determinat sexe.

El gènere és una construcció social independent del sexe el fet de ser home i masculí pot coincidir tant amb l'orientació sexual masculina com femenina. Butler a Coll-Planas (2009).

Orientació sexual

Per últim definirem l'orientació sexual i parlarem de sexualitat per acabar aquest apartat.

L'orientació sexual és l'atracció que una persona té cap a un determinat sexe o ambdós. Normativament s'estableix que el sexe masculí és atret pel femení i a la

inversa. D'aquesta forma hi ha persones que queden excloses d'aquesta classificació com les homosexuals i bisexuals (Coll-Planas, 2010).

En relació a l'orientació sexual, resulten interessants les aportacions del sexòleg Alfred Kinsey que afirma que els éssers humans no es poden dividir en heterosexuals i homosexuals sinó que hi ha un cert grau d'homosexualitat i un cert grau d'heterosexualitat en tota persona (continuum hetero-homosexual) i aquest grau varia segons les circumstàncies (Mirabet, 2000).

Guasch (2002) defineix la *sexualitat* com quelcom cultural, poc natural. Els humans no actuem com els animals per reproduir-nos, més aviat al contrari, triem les nostres relacions sexuals. Encara que la sexualitat existeix a tot el món cada cultura la regula d'una manera. La sexualitat s'encarrega de regular un desig eròtic que no entén de classes, ètnies o generacions i no reproduïx l'ordre social. Des d'aquesta perspectiva, tot el relacionat amb la sexualitat ens ve marcat ja des del moment en que naixem a la societat. En una cultura com la nostra, amb unes tradicions ben arrelades a l'heterosexualitat com el mode de vida normatiu, les altres opcions sexuals es prenen com "anormals" i són motiu de crítica.

Heterosexualitat i homosexualitat

Considero necessari endinsar-se en els conceptes d'heterosexualitat i homosexualitat per poder estudiar-los des d'una perspectiva crítica que ens ajudi a qüestionar-nos i entendre perquè la societat és com és. Tot seguit veurem de quina manera les defineixen alguns autors, algunes d'aquestes definicions no ens deixaran indiferents.

El concepte d'*homosexualitat* és segons la Real Academia Española la "inclinació cap a la relació eròtica amb individus del mateix sexe". És a dir, les persones homosexuals naixen amb un sexe amb el qual se senten identificats i tenen atracció sexual cap a persones del mateix sexe.

Guasch (2002), defineix l'heterosexualitat com un concepte plural que canvia amb el context històric. L'heterosexualitat és el nom que posem al nostre model sexual hegemònic, és la sexualitat dominant a la nostra societat. L'heterosexualitat és un invent humà, un producte social i cultural que s'aprèn i s'interioritza igual que s'aprenen altres normes per poder conviure en societat.

En aquesta línia, l'heterosexualitat no està més estesa que l'homosexualitat de forma natural, sinó que s'ensenya i socialment es fan esforços per mantenir-la. Està, doncs, induïda: s'afavoreix castigant els que no són heterosexuals mitjançant diversos mecanismes. La discriminació que pateixen tradicionalment els que no són heterosexuals és un clar exemple d'aquest càstig: si l'heterosexualitat fos natural no caldrien els complexos mecanismes emprats perquè homes i dones es mantinguin heterosexuals (Gimeno, 2005).

Segons Mirabet (2000), l'homosexualitat a la nostra cultura ha rebut un rebuig històric a causa de prejudicis i condicionaments morals. Històricament i científicament la discussió sobre l'homosexualitat s'ha debatut entre si és una degeneració del sistema

nerviós, una malaltia congènita, un trastorn o comportament adquirit a mode de vici o una perversió, entre d'altres opcions. En l'actualitat hi ha dues postures principals semblants a les descrites: una que dóna importància als factors psicosocials i una altra que la interpreta com un tret biològic. El que podem afirmar, seguint les aportacions de Mirabet (2000), és que l'homosexualitat és un fenomen de la naturalesa humana del qual no s'ha trobat cap explicació convincent sobre la seva etiologia, excepte que és una variant més del comportament sexual.

Monferrer (2010) ens planteja com la definició de l'home homosexual dóna lloc a la categoria "gai": una persona que té relacions homosexuals i ho assumeix públicament. Identificar-se com a gai és molt més que mantenir relacions homosexuals, suposa implicació i reivindicació. Aquest terme d'origen provençal significa alegre i es va prendre com a sinònim d'homosexual pel moviment d'alliberació sexual nordamericà dels 60 que volia donar un significat positiu a les pràctiques homosexuals.

Lesbiana es fa servir per definir a les dones que tenen orientació i afecció sexual cap a altres dones. Gimeno (2005) creu que algunes dones neixen lesbianes i d'altres escullen ser-ho com a conseqüència del seu feminisme i per lliurar-se de la societat patriarcal. Des d'aquesta segona opció, el fet de ser lesbiana significa rebel·lar-se, no conformar-se, escollir una opció de vida més atractiva que l'heterosexualitat. Per a Gimeno (2005) la diferència entre gais i lesbianes és que els primers rarament escollirien ser gais, la condició masculina implica pertinença al gènere que ostenta el poder i és difícil desvincular-s'hi d'aquesta condició i del que significa.

Homofòbia

Les persones gais i lesbianes són discriminades socialment perquè són una minoria que surt de la norma heterosexual. La *discriminació* segons la RAE consisteix a donar un tracte especial o d'inferioritat a una persona o col·lectiu, generalment per raó racial, religiosa, política, econòmica... L'homofòbia discrimina a una persona pel fet de ser homosexual. Aquesta discriminació pot ser social i legal. De la mateixa manera que els homes homosexuals pateixen discriminacions (homofòbia) les dones lesbianes i les persones transsexuals també les pateixen (lesbofòbia i transfòbia respectivament).

Coll-Planas (2010) explica que els arrels de l'homofòbia les trobem al sexisme que reprimeix qualsevol conducta que no respecti el gènere normatiu, incloent l'heterosexualitat obligatòria. Tot el que se surt de la norma que marca l'heterosexualitat és anar en contra de la complementarietat masculí-femení i en allunyar-se del gènere normatiu establert es converteix en font de discriminació (per part dels que es consideren normals).

Guasch (2002: 43) ens aporta una definició sociològica de l'homofòbia dient que és "la por dels barons a estimar altres barons". Aquesta definició suposaria que només els homes discriminen als homes homosexuals i crec que no és del tot cert ja que l'homofòbia no és només condició masculina. Afegeix que l'homofòbia és el darrer pilar de l'heterosexualitat i la base de la identitat masculina. En formar part del procés de socialització de gènere, l'homofòbia és molt difícil d'eradicar. La única solució, per Guasch (2002) seria canviar els patrons d'identitat masculina actuals (heroi, misogin i homòfob).

Així que podem resumir que l'homofòbia és un producte social que neix com a defensa de la norma general establerta en la nostra societat, que és l'heterosexualitat.

Legalitat

Terrasa (2008) aporta dades sobre la discriminació del col·lectiu homosexual per part de les lleis prefranquistes. La primera vegada que es va penalitzar l'homosexualitat a Espanya amb una multa va ser mitjançant l'aplicació de l'article 616 del Codi penal, durant la dictadura de Primo de Rivera de 1928. Un altre exemple va ser l'article 69 del mateix Codi penal que considerava un agreujant si el delictes d'abusos deshonestos era comès per una persona del mateix sexe que la víctima. Amb la Segona República i el Codi penal de 1932 aquests articles es van derogar i es van imposar tesis més liberals on l'homosexualitat ja no es contemplava en delictes com abusos deshonestos o escàndol públic.

Situats ja al Franquisme trobem la *Ley de Vagos y Maleantes*, que regulava la perillositat predelictual i feia servir mesures de seguretat per evitar la comissió de delictes. Va entrar en vigor amb la República i va ser modificada pel Règim el 1954 considerant a partir d'aquell moment les persones homosexuals com a perilloses. La repressió franquista va fomentar l'homofòbia amb l'ajut de l'Església (Ugarte, 2004).

Considero que és important tenir en compte la institució de l'Església catòlica durant el Franquisme perquè tant l'una com l'altra van actuar en conjunció respecte l'homosexualitat, reprimint-la. Els i les homosexuals es van considerar durant tot el Règim malalts que actuaven en contra de la moral i els costums i per aquestes raons van ser perseguits per les lleis i van ser empresonats.

Els homosexuals van ser considerats delinqüents juntament amb proxenetes, captaires o malalts mentals. Se'ls imposaven penes per tal de rehabilitar-los, aquestes consistien en electroshock i teràpies d'aversiò. Eren més dures les penes que s'aplicaven a les persones homosexuals que les que s'imposaven a proxenetes. També se'ls aplicaven mesures de seguretat, el que vol dir que abans de cometre cap delictes ja se'ls podia castigar com a prevenció. Es consideraven subjectes perillosos i amb tendència delictiva pel fet de ser homosexuals, encara que el seu comportament fos considerat exemplar en altres aspectes.

El 4 d'agost de 1970 entra en vigor la *Ley de peligrosidad y rehabilitación social* (LPRS) que inclou prostitutes i homosexuals com a subjectes perillosos (Terrassa 2004). En aquesta llei, a diferència de l'anterior, es requeria la comissió del "delictes" i no només el fet de ser homosexual per jutjar a algú. Aquesta llei permetia la pràctica homosexual privada i entre persones adultes, "pero la sociedad no renunciaba a su derecho y a su deber de no permitir que estas lacras fueran a más" (Terrassa 2004). Durant el procés d'aprovació d'aquesta llei, dos llicenciats en dret de Barcelona, monàrquics lliberals i antifranquistes, es van mobilitzar sota els pseudònims Roger de Gaimon i Mir Bellgai, per evitar l'atemptat contra els drets dels homosexuals. Un d'ells és Armand de Fluvià fundador de la primera organització clandestina homosexual a Espanya.

Segons Ugarte (2004), tant la LVM com a la LPRS van ser un fracàs degut a la falta de pressupost, fet que va provocar que no es poguessin aplicar la rehabilitació ni les mesures de seguretat establertes. Per tant, a la pràctica, les persones homosexuals detingudes anaven a la presó i complien una pena com qualsevol altre delinqüent.

La legislació militar també incloïa una menció als homes homosexuals. El codi de justícia militar de 17 de juliol de 1975 especificava la inhabilitació i la pena de presó per a persones que practiquessin *actes deshonestos* amb persones del mateix sexe.

L'any 1979 es van eliminar de la LPS els articles que feien al·lusió a les persones homosexuals. A la dècada de 1980 l'agenda política del govern espanyol no dóna cabuda als drets homosexuals, a més els moviments homosexuals romanen tranquils i no pressionen per la falta d'unió que pateixen (Calvo, 2002).

El 1984 el Parlament Europeu fa la primera recomanació pública perquè els estats membres abandonin les polítiques repressives envers l'homosexualitat, fruit d'aquesta recomanació s'aprova el 1985 una proposició no de llei argumentant que l'homosexualitat és una realitat social que demana respecte real com a llibertat personal i diferenciació individual. Per una banda aquesta proposició va comptar amb el recolzament del govern socialista que fa el primer intent d'eliminar la discriminació del col·lectiu homosexual. Per altra banda va comptar amb el vot en contra del partit de l'oposició Alianza Popular. Finalment aquesta proposició no va arribar a reconèixer drets als homosexuals perquè mai es va iniciar cap procediment per fer-ho tot i la declaració d'intencions inicial (Calvo, 2002).

A la dècada de 1990 es reconeix la problemàtica política lligada a l'homosexualitat i es treballa per donar respostes i establir les bases d'una política respectuosa i no discriminatòria: es reconeixen els moviments homosexuals i s'estableixen drets de parella als homosexuals, però diferents a les parelles heterosexuales (Calvo, 2002). El PSOE obre la seva agenda legislativa i introdueix canvis al Codi Penal de 1995 per evitar discriminacions homòfobes i inclou les parelles homosexuals a la *Ley de Arrendamientos Urbanos de 1994*.

A Catalunya, el juliol de 1998 es va aprovar la *Llei d'Unions Estables de Parella*, que va entrar en vigor el 23 d'octubre i va reconèixer el dret de les persones del mateix sexe a gaudir quasi dels mateixos drets que les persones de diferent sexe. Als primers no se'ls reconeixia el dret a adoptar de manera conjunta i en cas de produir-se una ruptura de la parella havien de respectar un temps de sis mesos per formalitzar una nova relació en escriptura pública. A més no tenien dret a pensió compensatòria ni a pensió periòdica en cas de ruptura, ni els mateixos drets econòmics si es produïa la mort d'un membre de la parella (Mirabet, 2010).

Per últim hem arribat al dret de matrimoni de les parelles homosexuals, la llei 13/2005 modifica el Codi Civil per tal de recollir el dret a contraure matrimoni a les parelles del mateix sexe.

Moviments homosexuals gai i lesbiana

Com que vull saber quines reaccions socials ha provocat l'aprovació de la Llei 13/2005 m'interessa saber com han treballat els moviments gai i lesbiana per aconseguir aquesta fita i si són una part important de la mateixa.

Per Monferrer (2010) els moviments gai i lesbiana han lluitat des del seu naixement pel reconeixement de la seva identitat sexual i en contra de la seva repressió. Durant els últims trenta anys aquests moviments s'han guanyat un lloc destacat a la societat espanyola i han aconseguit transformar l'ordre social, cultural i polític de les societats avançades.

Podem parlar de tres moments històrics o generacions del moviment homosexual més un quart que seria l'actual. Els dos primers no van tenir gaire repercussió (Llamas i Petit a Coll Planas, 2006).

El primer moment històric és el del tercer sexe uranista, neix a Alemanya el 1862 i es caracteritza per reclamar el reconeixement institucional i la protecció legal d'un grup i per tenir poc en compte les relacions entre dones. Va finalitzar amb el nazisme.

El segon moment històric del moviment és la perspectiva homòfila, que comença després de la Segona Guerra Mundial. La seva estratègia és moderada i vol acabar amb les lleis antihomosexuals.

El tercer moment històric comença el 1969 a Nova York i rep el nom de Stonewall, un local d'ambient on la policia va fer una batuda i que va acabar en una batalla campal de tres dies. Es va començar a fer servir la paraula gai i lesbiana. En aquesta ocasió la filosofia era revolucionària, es volia canviar la societat i aconseguir l'alliberament sexual.

Podríem parlar d'un quart moment històric que es caracteritza per la diversitat de línies polítiques que conviuen en el moviment. Per autors com Petit (a Coll-Planas, 2006) començaria a la dècada de 1980 amb el naixement d'associacions que es relacionen amb les institucions públiques. Per autors com Llamas (a Coll-Planas, 2006) començaria amb el naixement de l'activisme queer, que no vol igualtat sinó la defensa de les formes de plaer i afecte minoritàries.

Després d'aquest repàs a les generacions del moviment gai i lesbiana a nivell internacional passem a veure com va evolucionar aquest moviment a nivell espanyol i sobretot català ja que aquest va ser pioner i el més actiu durant tota la història el moviment per la diversitat d'associacions i projectes polítics a què va donar lloc.

El 1971 apareix de manera més o menys clandestina el Movimiento Español de Liberación Homosexual (MELH) que té com a objectius principals la despenalització i la desmedicalització de l'homosexualitat. Poc a poc aquesta organització tendeix cap a teories més revolucionàries. Al final de la transició el grup va ser dissolt per la seva evolució ideològica i es va constituir el 1975 el Front d'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC).

A la dècada de 1980 hi havia tres tendències dins el moviment gai (Guílder i Gaimon a Coll-Planas, 2006):

1. El Front D'Alliberament Gai de Catalunya (FAGC), amb caràcter nacionalista, representava la branca revolucionària i volia acabar amb els guetos gais i la identitat basada en la tendència sexual. El seu objectiu era la integració social homosexual.
2. La tendència reformista que apostava per integrar-se en les estructures socials existents amb el mínim de reformes. Perseguia, com els anteriors la integració, però sense qüestionar estructures socials.
3. La tendència radical, que no acceptava cap tipus d'organització o jerarquia, feia servir els transvestisme per a criticar les identitats de gènere.

El 1978 es va fundar el primer grup independent de lesbianes, el Grup de Lluita per l'Alliberament de la Lesbiana (GLAL). Entre finals de la dècada del 1980 i principis de la de 1990 es van crear diverses associacions lesbianes: unes integrades en el moviment feminista i altres en organitzacions gais, que més endavant crearien grups específics sense sortir de l'organització. D'aquesta manera les lesbianes van sortir de la seva tradicional invisibilitat.

El moviment va aconseguir un dels seus objectius amb l'eliminació dels homosexuals de la *Ley de Peligrosidad y Rehabilitación Social* (1979) i la legalització de diferents associacions el 1980. Amb la sensació de victòria el moviment va passar per cinc anys crítics i en els quals no es van assolir avenços legals.

A la segona meitat de la dècada de 1980 l'aparició de la sida va provocar un abans i un després en el si del moviment. Els homosexuals van ser considerats grups de risc i el FAGC es va trobar amb dues posicions: una que demanava la implicació d'institucions públiques, fer campanyes de prevenció i lluitar contra la sida i una altra que no contemplava la implicació de les institucions perquè considerava que aquesta malaltia no era exclusiva del col·lectiu homosexual. D'aquesta escissió va néixer el 1989 la Coordinadora d'Iniciatives Gais que posteriorment seria la Coordinadora Gai-Lesbiana amb les demandes d'igualtat legal i lluita contra la sida. Durant la següent dècada, aquesta Coordinadora va ser important per aconseguir la inclusió de les parelles de fet independentment del seu sexe a la *Ley de Arrendamientos Urbanos* i introduir l'agreujant d'homofòbia al Codi Penal de 1995.

La primera vegada que es va plantejar la demanda del dret al matrimoni per a persones del mateix sexe va ser el 1987 pel FAGC, tota una contradicció, ja que aquest grup sempre havia estat en contra de les institucions socials burgeses. De fet, aquesta reivindicació va provocar al si de l'organització un fort debat intern. Tot i que en aquell moment no es va aconseguir aquest dret es va crear molta repercussió mediàtica.

El 1988 el FAGC i la Coordinadora de Frentes de Liberación Homosexual del Estado Español (COFLHEE) van presentar un projecte de llei al Parlament espanyol, la *Ley antidiscriminatória*. Es demanava el dret d'adopció, dret a l'herència entre parelles del mateix sexe i modificacions al Codi Penal i a l'Estatut dels treballadors. Aquest

projecte, que suposava un intent d'ampliació dels drets més enllà del matrimoni, no va tirar endavant.

Aquestes demandes d'ampliacions de drets per a les parelles homosexuals no van materialitzar-se en drets fins que es va aprovar a Catalunya la *Llei d'Unions Estables de Parella* el 1998. Aquesta llei va incloure a la seva regulació les parelles homosexuals però no els va atorgar els mateixos drets que a les parelles heterosexuales. Algunes associacions van ser molt crítiques per considerar que lesbianes i gais s'havien d'aparellar seguint el model dominant heterosexual.

Després d'anys de lluita i reivindicacions, d'opinions a favor i en contra finalment el 30 de juny de 2005 el Congrés dels diputats va aprovar el dret al matrimoni. Pineda (2007) va opinar "és un pas històric però l'objectiu ara és la plena llibertat sexual per a tothom".

Amb l'aprovació del matrimoni homosexual algunes associacions homosexuals (FAGC, Lesbianes Feministes...) van fer una campanya per abolir el matrimoni civil. Lesbianes Feministes opinen que el matrimoni significa reconduir les relacions homosexuals cap a la lògica heterosexual, que no hauria de ser necessari un contracte per formalitzar una relació sentimental, i que hauríem d'aspirar a què tothom tingui les seves necessitats bàsiques cobertes independentment de si té parella o no. El fet que una institució sigui discriminatòria no significa que aquesta institució hagi de ser desitjable, existeix l'opció d'abolir-la per a tothom en comptes d'incloure els discriminats.

4. MODEL OPERATIU D'ANÀLISI

L'anàlisi consistirà a estudiar els arguments que cada sector social fa servir en uns documents que hem seleccionat, per posicionar-se a favor o en contra del matrimoni homosexual. El procés consistirà en plantejar unes qüestions a aquests documents per poder classificar-los i posteriorment estudiar la coincidència d'aquests arguments en diferents sectors per tal de poder entendre les seves posicions.

Com drem a terme l'anàlisi d'aquesta documentació? Començarem donant la definició del matrimoni segons cada sector social, sempre que sigui possible. Seguidament, s'analitzarà la documentació mitjançant una sèrie de categories d'anàlisi que hem creat:

- Objectius de la llei del matrimoni homosexual.

Aquest apartat s'encarregarà de cercar indicadors tals com "discriminació", "igualtat", "tolerància", "perjudicis", "drets", "llibertat", "dignitat", "justícia"... quan es facin servir als documents objecte del nostre estudi per explicar el que la llei pretén. Majoritàriament es tractarà de prediccions de futur en clau positiva.

- Possibles efectes socials del matrimoni homosexual.

En aquest cas analitzarem els textos atenent a les prediccions sobre els possibles efectes adversos de la llei. Seleccionarem oracions que contenen verbs predictius com “pot passar”, “serà”, “produirà”, “generarà” i condicionals “seria”, “passaria”... també oracions que parlen directament d’efectes socials que es poden produir amb l’arribada del matrimoni homosexual.

- Filiació.

En aquest darrer apartat atindrem a l’argumentació de totes les parts investigades que parlin d’adopció, de la cura dels fills, de l’aptitud per ser pares o mares i en concret de la posició en positiu o negatiu vers els tema dels fills al si de les parelles homosexuals.

Aquesta última categoria és la que respondrà a un objectiu concret de la recerca: quin és el paper de la filiació en els discursos dels diferents actors. S’agruparan els arguments coincidents de tots els actors socials per posicionar-los a favor o en contra de l’adopció i els motius que justifiquen la seva posició.

I per últim s’analitzaran les enquestes de població per tal de conèixer l’opinió pública sobre el matrimoni homosexual i la seva possible evolució abans i després de publicada la llei. Així podré obtenir un ventall d’opinions argumentals sobre el tema de la recerca des de diferents perspectives i ideologies.

5. MÈTODE I TÈCNICA DE RECOLLIDA DE DADES

Un cop establerta la pregunta de recerca, els següents passos van ser decidir els actors socials que representessin els diferents sectors socials i fer una tria de documents que deixessin clara l’opinió de cadascun d’ells. La selecció es va fer tenint en compte la pregunta inicial i els objectius als que volíem arribar. S’han triat aquests àmbits perquè abasten els cinc sectors relacionats directament amb l’aprovació de la llei bé per promoure-la o bé per posicionar-se en contra de la mateixa. S’han escollit aquests actors perquè són els més representatius dels àmbits a investigar.

- Sector jurídic: Consell General del Poder Judicial triat pel fet de ser el màxim òrgan judicial de l’Estat i representar a tots els jutges. S’encarrega d’elaborar informes sobre les lleis quan el govern li ho requereix.
- Sector polític: Hem triat les intervencions dels partits polítics en la sessió parlamentària de 30 de juny de 2005, on es va aprovar definitivament el dret de les persones homosexuals a contraure matrimoni.
- Sector religió: La Conferència Episcopal Espanyola com a màxim representant de l’Església catòlica del nostre país.

- Sector homosexual: el Casal Lambda escollit per la seva importància en la història del moviment homosexual de l'Estat i de Catalunya i la seva defensa del matrimoni, també perquè edita publicacions periòdiques de fàcil accés.

El grup Lesbianes feministes perquè es posicionen clarament en contra del matrimoni mitjançant un document en el qual s'articula amb molta eloqüència.

- Opinió pública: enquestes d'opinió del Centro de Investigaciones Sociológicas (CIS) i l'Instituto de la Juventud (Injuve), per tal de conèixer les opinions de la ciutadania.

Documentació

Per tal de respondre els nostres objectius s'ha seleccionat un text de cada sector a estudiar. La majoria dels textos seleccionats han estat publicats durant l'any d'aprovació de la Llei 13/2005.

La tècnica utilitzada per portar a terme aquesta selecció ha estat cercar a les pàgines web oficials d'aquests sectors o institucions els documents més representatius en relació amb la nostra recerca, és a dir, aquells que es posicionen clarament sobre la llei que aprova el matrimoni entre persones homosexuals.

He triat un únic document excepte en els casos en què ha resultat insuficient per comprovar el posicionament d'un actor o també en el cas de necessitat d'una pluralitat de documents. Per exemple quan s'analitza l'informe emès pel Consell General del Poder Judicial s'han tingut també en compte els vots particulars dels vocals que no estaven d'acord amb el mateix, d'aquesta manera s'eviten generalitzacions. Un altre cas ha estat el de les associacions homosexuals, en comptes de triar només articles de la publicació del Casal Lambda m'ha semblat pertinent incloure el document de Lesbianes feministes pel fet de posicionar-se en contra del matrimoni civil. El motiu és ben senzill: s'han de conèixer reaccions tant en positiu com en negatiu per poder reflectir la pluralitat de l'activisme homosexual.

La limitació temporal en la selecció de documents ha estat l'any de publicació de la Llei 13/2005, com he explicat anteriorment, per tal d'obtenir les reaccions més recents, més fresques, més properes a l'aprovació de la llei o, en el seu defecte, documents que fessin referència al projecte de llei o la llei directament encara que fossin anteriors a l'any 2005, és el cas d'una enquesta de població del CIS on s'ofereixen dades sobre l'acceptació del matrimoni homosexual.

Com acabo d'explicar en principi analitzaré un o dos documents de cada actor social escollit. Tot seguit veurem quins i perquè s'han triat:

1. Estudi sobre la reforma del Codi Civil en matèria de matrimoni entre persones del mateix sexe de 26 de gener de 2005. És un informe triat per dos motius, el primer és que parla directament de la llei que treballem i el segon que ha estat un document molt polèmic per dues raons. La primera és que en aquest informe s'han fet algunes comparacions desafortunades entre les relacions homosexuals i les relacions entre animals i la segona que aquest informe no va ser requerit pel govern sinó que el CGPJ el va elaborar a iniciativa pròpia. He

considerat important tenir en compte els vots particulars dels vocals d'aquest organisme per conèixer les dues posicions dins aquest òrgan.

2. Debat parlamentari sobre la llei 13/2005 de 30 de juny on es fan les votacions per aixecar el vet del Senat i s'aprova definitivament la reforma del Codi Civil en matèria de matrimoni. Aquí veiem el posicionament de diversos partits polítics sobre el tema que analitzem.
3. Nota de premsa de l'oficina d'informació de la Conferència Episcopal Espanyola davant la discussió parlamentària d'una llei injusta sobre el matrimoni.
4. Dos articles de la revista que edita el Casal Lambda "Renaixement civil dels homosexuals" de la secció editorial i la revista número 54, que parla de la possible aprovació del matrimoni homosexual per llei i "Drets per a tots?" de la secció dossier de la revista número 55 que fa un repàs de la situació legal dels i les homosexuals durant els darrers trenta anys en diferents articles de diferents autors.
5. Document del grup Lesbianes Feministes "Més enllà del matrimoni" per tal d'obtenir una visió diferent del matrimoni homosexual dins les associacions homosexuals.
6. Enquesta del Centro de Investigaciones Sociológicas: número 2568 de juny de 2004 "què pensem els espanyols sobre el matrimoni entre persones del mateix sexe?" per conèixer l'opinió de la població en general sobre el matrimoni homosexual i la seva acceptació. Una altra enquesta de l'Institut de la Juventud: "Joves i diversitat sexual", que parla de l'acceptació del matrimoni homosexual per part dels joves un cop aprovada la llei. En aquest cas he cercat dues enquestes per tal d'observar si el fet que s'aprovi la llei 13/2005 condiciona l'opinió per part de la població. No ha estat possible trobar dues enquestes idèntiques realitzades abans i després de l'aprovació de la llei per tal de comparar les dades amb més precisió.

6 ANÀLISI

Per dur a terme l'anàlisi començarem estudiant com defineixen els diferents actors socials el matrimoni en els documents que hem seleccionat prèviament. Continuarem cercant els objectius que persegueix l'aprovació del matrimoni homosexual des del punt de vista de cada actor social. Per portar-ho a terme hem seleccionat uns indicadors que ens facilitaran la classificació d'aquests objectius. A continuació estudiarem els possibles efectes socials del matrimoni homosexual i finalment la posició dels diferents actors respecte el tema de la filiació.

6.1. Definició de matrimoni.

La institució del matrimoni és definida pels diferents actors del nostre estudi atenent a diferents aspectes.

La majoria dels actors fa referència a l'heterosexualitat o l'homosexualitat per construir la seva definició del matrimoni. Entre els que remarquen el caràcter necessàriament heterosexual del matrimoni trobem La Conferència Episcopal Espanyola (CEE) que explica a la nota de premsa d'1 d'octubre de 2004 que "el matrimoni no pot ser contret més que per persones de divers sexe"¹. El Partit Popular (PP) fa referència a l'heterosexualitat del matrimoni a una intervenció del debat parlamentari sobre la llei 13/2005 "es reivindica el caràcter heterosexual del matrimoni"; mentre que el Consejo General del Poder Judicial (CGPJ) al seu informe sobre la reforma del Codi Civil en matèria de matrimoni entre persones del mateix sexe afirma que "l'heterosexualitat és l'element essencial del matrimoni", "és la seva senya d'identitat" i "és el seu nucli identificador".

Altres actors, com el Bloc Nacionalista Gallec (BNG), parlen de l'heterosexualitat per explicar que és el tipus de matrimoni majoritari i el Grup Socialista (GS) planteja que el matrimoni és un producte cultural "no subjecte a cap norma natural ni divina". Izquierda Unida (IU) el defineix com "la unió de dues persones que s'estimen, siguin heterosexuals o homosexuals".

Un altre fil argumental és la procreació. La CEE parla en el seu discurs de l'objectiu procreador del matrimoni: "implica procreació, cosa que no poden fer les unions homosexuals" alhora realça el seu caràcter sacramental i diví. En contraposició el BNG afirma que "no es pot confondre matrimoni civil i matrimoni canònic". En aquesta línia, IU defineix el matrimoni com una institució civil.

Entre els que parlen del matrimoni com un dret trobem a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) i el Partit Socialista. Els primers opinen que és "el dret a elegir si es casen o no" i els segons que es tracta d'un dret que ha de gaudir tothom. Els vots particulars de l'informe del CGPJ afegeixen que tant "l'home com la dona poden contraure matrimoni", donen a entendre que és un dret que ha de tenir tothom individualment. IU plantegen que "és un dret que afecta la plena igualtat". El Casal Lambda considera que és un dret que es nega als homosexuals. Lesbianes Feministes (LF) es desmarquen d'aquesta concepció i no consideren que el matrimoni constitueixi un dret sinó que és una obligació, una forma de crear privilegis i subordinar les dones.

A continuació podem veure un quadre resum de les definicions del matrimoni i dels aspectes més significatius per a cada actor social.

¹ Totes les cites, originàriament en castellà, han estat traduïdes per mi al català.

MATRIMONI				
CEE	Heterosexual	Procreador	Sagrament diví	
DEBAT PARLAMENTARI				
Bloc Nac. Gallec	Majoritàriament heterosexual	No procreador	El canònic no és igual al civil.	
Izquierda Unida	Heterosexual i homosexual		Civil	Dret
Partit Popular	Heterosexual			
Esquerra Republicana de Catalunya				Dret a triar casar-se o no.
Grup Socialista			Cultural	Dret
CGPJ	Heterosexual			
Vots particulars				Dret de l'home i la dona.
Lambda				Dret negat als homosexuals
Lesbianes Feministes			Crea privilegis i subordina la dona.	Obligació

6.2 Objectius del matrimoni homosexual.

En aquest apartat passem a analitzar els indicadors que ens serviran per conèixer els objectius als quals voldria arribar la llei. Aquest indicadors seran: no discriminació, igualtat, drets, justícia i llibertat.

NO DISCRIMINACIÓ

Els actors que parlen de discriminació estan d'acord que aquesta s'ha d'extingir perquè és el camí per aconseguir justícia "Amb el nostre vot donem un pas cap a un món més just, solidari i sense exclusions amb persones que no pateixin discriminacions al menys legals" també defensen la igualtat com a base per evitar discriminacions "Perquè matrimoni? Perquè és la única manera d'atorgar igualtat. El contrari és discriminar", aquesta és l'argumentació d'IU i Iniciativa per Catalunya Verds (ICV). En aquestes intervencions del debat parlamentari sobre la Llei 13/2005 podem veure com es relacionen tres dels indicadors triats per estudiar els objectius de la llei discriminació, igualtat i justícia.

El BNG qualifica la llei de revolucionària pel que suposa en relació amb la lluita contra la desigualtat i la discriminació: "Aquesta modificació legal és una revolució en sentit legal, que es confronta exclusivament amb la concepció de desigualtat i discriminació de les persones".

Per la seva banda el Casal Lambda afirma que "la llei és el fi d'una discriminació", el que implica que no es produeixin situacions desiguals entre persones heterosexuales i homosexuals. En aquestes dues oracions trobem de nou el binomi igualtat-discriminació.

Només el CGPJ matisa que intentar que no hi hagi discriminacions no implica que l'ordenament jurídic ho hagi de recollir tot. Les lleis no poden abastar totes les opcions possibles d'una situació així que tipifiquen situacions generals i l'homosexualitat és una tendència que no afecta la generalitat de la població. "L'ordenament jurídic ha de procurar que no hi hagi discriminacions en funció de la tendència sexual però això no vol dir que l'ordenament jurídic s'hagi d'amotllar a aquesta tendència sexual que és percentualment ínfima respecte la resta de la població".

Podem resumir que totes les postures relacionen la manca de discriminació amb la igualtat entre les persones i la justícia, excepte el CGPJ que relaciona la discriminació amb una tendència sexual minoritària raó per la qual sembla que s'accepta, és com si no es produís tal discriminació pel fet de ser minoria. Com hem explicat al marc teòric les persones homosexuals són discriminades social i legalment pel fet de no seguir la norma del gènere i el CGPJ justifica aquesta discriminació pel fet que els homosexuals són una minoria, una minoria que no segueix les normes de l'heterosexualitat.

IGUALTAT

Molt relacionada amb l'anterior element, trobem referències a la igualtat en tots els documents seleccionats.

Els vots particulars en contra de l'informe del CGPJ parlen de fer un pas endavant per facilitar la igualtat de tots els ciutadans mitjançant la llei: "La llei evita obstacles que impedeixen la llibertat i igualtat de l'individu". A més manifesten que la llei és fruit del canvi en la consciència social.

La Chunta Aragonesista (CA) anteposa les persones a la seva orientació sexual: “Es tracta de la igualtat entre les persones al marge de les seves orientacions sexuals”. En la mateixa línia s’expressa Coalició Canària (CoC): “Fa més iguals els ciutadans de l’Estat espanyol i permet la possibilitat d’exercir aquest dret a homes i dones en igualtat de condicions”. Ambdues forces polítiques coincideixen en que les preferències sexuals de les persones o el seu sexe no poden ser motiu de desigualtat legal.

IU i ICV atorguen a aquesta llei una especial importància, senten que són partícips d’un canvi històric: “S’està fent història i que s’està votant per dir sí o no a la igualtat”. En aquest sentit, coincideixen amb el Grup Socialista que afirma: “Estem davant un moment històric per tenir l’oportunitat de fer possible la igualtat”. Es dóna molta importància, doncs, al fet d’aconseguir la igualtat legal per a totes les persones. Aquests darrers relacionen la igualtat amb la tolerància i la pluralitat, ja que: “la mesura afavoreix la igualtat, tolerància i la pluralitat”.

Lambda expressa que amb la llei “S’ha produït igualtat legal” les persones homosexuals i les heterossexuals seran tractades de la mateixa manera almenys davant la llei, és un primer pas per a una convivència respectuosa però resta aconseguir la igualtat social.

Podem dir que arribar a aconseguir la igualtat entre les persones és un fita molt important per a la majoria dels grups polítics i el Casal Lambda, realment és un valor pel qual s’ha lluitat des de les associacions homosexuals, perquè ser tractats iguals implica no discriminar. També podem dir que alguns actors no fan cap referència a la igualtat, com el CGPJ o la CEE, que no consideren que les persones homosexuals estiguin sent discriminades pel fet de no poder casar-se, més aviat al contrari, troben que ampliar la institució és posar-la en perill: “No es pot fonamentar una reforma en la recerca d’igualtat o en la demanda social perquè el nostre ordenament jurídic es queda sense base per rebutjar models aliens a la nostra cultura com per exemple la poligàmia”.

DRETS

Els vots particulars del CGPJ parlen “d’ampliació de drets cap a les persones homosexuals” i a més afegeixen que aquestes persones han estat jurídicament i socialment marginades. I és que moltes han estat les lleis que han tingut com a objectiu la persecució de les conductes homosexuals, com hem exposat al marc teòric.

En la mateixa línia, el representat d’IU i ICV, parla de la conquesta d’un dret: “el dret a estimar, a tenir família i a tenir l’opció de casar-se”. No és que les persones homosexuals no poguessin estimar o tenir família abans de la llei, de fet ja ho feien, però no estava reconegut enlloc que unions com aquestes fossin una família amb els drets i les obligacions que això implica. Respecte el dret a casar-se està clar que no existia cap reconeixement legal.

Per a ERC “és l’hora d’afirmar els drets de les minories sexuals”. D’aquesta afirmació es pot extreure que es considera que s’ha trigat bastant en defensar els drets de les persones homosexuals, i a més que no importa que siguin minoria, són part de la

societat i han de gaudir dels mateixos drets: “és un dia en el qual la decisió per a la història és la d’igualar a les persones en drets”. El Grup socialista també planteja l’objectiu “que tots els ciutadans i ciutadanes gaudeixin dels mateixos drets”, que siguem iguals davant la llei i que la unió de parelles homosexuals es digui matrimoni i no de cap altra manera, perquè si tingués un altre nom es trencaria amb aquesta igualtat tan important de la qual acabem de parlar.

Lambda explica que “es reconeixen drets a persones que els tenien negats”, és a dir, a la societat existien uns drets que alguns podien gaudir i altres no, amb aquesta legislació s’ha aconseguit la igualtat, tothom ara pot triar si es vol casar o no.

Segons Lambda la institució matrimonial és un dret que un grup de persones podia gaudir i al qual altres no podien optar, amb regulació jurídica s’igualen els drets per a tothom. Ens tornem a trobar amb la situació anterior, els actors que no parlaven en els seus documents d’igualtat tampoc fan menció a l’ampliació dels drets, ja que aquests actors no són partidaris de cap canvi legislatiu.

JUSTÍCIA

Només tres dels actors estudiats fan referència a la justícia o injustícia de la llei, els primers són el grup parlamentari CA que declara que aquesta llei “és una qüestió de dignitat, justícia, valors humans i respecte a la lliure decisió de la persona”. Fan servir molts objectius per definir el que es proposa la llei: retornar la dignitat a les persones que històricament no han estat ben vistes per la societat, aconseguir justícia perquè finalment se’ls reconeixen els mateixos drets que a la resta de les persones, defensar els valors humans per no establir diferències entre persones i respectar la seva lliure decisió perquè ara tenen l’opció d’optar al matrimoni o no fer-ho, de manera que són lliures per decidir.

La següent referència l’aporta la CEE, que defineix la llei com a injusta, els motius són que si es considera el matrimoni homosexual igual que l’heterosexual aquest perd valor i això va en perjudici de la institució matrimonial. La CEE té una visió conservadora i deixaria les coses tal com estan, per aquest organisme la injustícia és que dues persones del mateix sexe puguin casar-se.

La tercera referència a la justícia, o en aquest cas injustícia, ve de la mà de Lesbianes Feministes, segons les quals, “el matrimoni civil és discriminatori i injust”, fan referència a la tradicional figura de la dona dins la institució matrimonial. Segons aquest grup, el matrimoni produeix l’exploació i subordinació de la dona, per aquesta raó és qualificat com a injust.

Així quan parlem de la justícia trobem tres postures que es contraposen: una de progressista, que dona per bona la reforma legislativa perquè és el que s’ha de fer, una altra de conservadora que la creu innecessària perquè les coses ja estaven bé abans i una darrera d’abolicionista que opina que la solució passa per fer desaparèixer la institució per a tothom.

LLIBERTAT

Si parlem de llibertat dins els objectius de la llei trobem també dues referències a aquest indicador, la primera prové dels vots particulars del CGPJ. Segons un d'aquests, "el canvi legislatiu garanteix el lliure desenvolupament de la personalitat" perquè no es tracta simplement del fet de poder contraure matrimoni o no, sinó de tot el que allò comporta que és poder manifestar públicament una relació sense por a rebutjos legals i al fet de poder gaudir dels drets que la institució comporta sense justificar res. Amb el canvi legislatiu les persones homosexuals poden ser més lliures i actuar amb naturalitat, almenys legalment.

Per altra banda IU i ICV declaren: "el que volem és la llibertat d'optar". És a dir, posen èmfasi en la possibilitat de poder triar entre dues opcions sense prohibicions, cosa que abans de la llei era impensable.

Aquí trobem la llibertat des del punt de vista psicològic del desenvolupament interior de la persona que després es manifestarà a l'exterior i des del punt de vista de poder prendre decisions lliurement.

6.3 Possibles efectes socials del matrimoni homosexual.

L'objectiu d'aquest apartat és ampliar dades sobre el mateix tema des de diferents punts de vista. En el primer apartat hem fet una classificació de les valoracions positives que té la llei que aprova el matrimoni homosexual, segons els actors del nostre estudi. En aquest segon apartat explicarem les valoracions dels diferents actors socials dels "perills" que pot comportar a nivell social l'aprovació de la llei.

En aquesta ocasió podem trobar dues postures clarament diferenciades, la dels que opinen que la llei 13/2005 serà perjudicial per a tota la societat i per a la institució matrimonial i la dels que pensen que amb aquest canvi legislatiu formarem una societat millor. El primer grup és el que mostra un ventall més ampli d'arguments.

Començarem parlant de la primera postura, on s'ubiquen el CGPJ i la CEE. Ambdós organismes coincideixen en que l'aprovació del matrimoni homosexual modifica una institució que a més de ser jurídica és cultural i arrelada a la mentalitat social, no ens trobem davant d'una institució qualsevol sinó que s'està modificant una forma de vida, una tradició. Amb aquesta reforma legislativa la institució del matrimoni perdrà el que ha estat el seu signe identificador fins aquest moment: l'heterosexualitat, el que implica que els termes marit i muller perdran el seu sentit i el matrimoni no serà necessàriament el format per un home i una dona.

Segons la CEE aquesta alteració del contingut del matrimoni "generarà conflictivitat i confusió, a més crearà inseguretat jurídica", pot arribar a produir un canvi en la mentalitat de les persones i en les seves limitacions de conseqüències molt negatives pel bé comú i el futur de la societat. La CEE afegeix que "s'ha de pensar en els efectes d'una legislació que faci pensar que el matrimoni entre home i dona seria només un dels matrimonis possibles", és a dir, es podria produir una obertura de mentalitat que portés a l'acceptació de tota mena de matrimonis, els poligàmics, per exemple.

CGPJ i CEE coincideixen també en que s'ha de crear una institució diferent al matrimoni per a les unions entre persones homosexuals per tal de no "adulterar" la institució del matrimoni deixant-lo "seriosament afectat". Creuen que el legislador pot crear una altra institució diferent en comptes d'ampliar l'existent, perquè la segona opció va en detriment del matrimoni tradicional, el perjudica. Els vots particulars del CGPJ rebaten aquesta posició explicant que "l'extensió d'un dret no perjudica a ciutadans que ja el gaudien".

El CGPJ parla dins del tema legal, dels possibles efectes que el matrimoni homosexual pot provocar al Dret de Família que és el que s'encarrega de regular aspectes com les filiacions, adopcions, pàtria potestat o pensions...: "El Dret de Família espanyol pot arribar a una situació caòtica" i afegeix que una llei no està capacitada per alterar el concepte de matrimoni.

A la segona postura trobem que CoC, IU-ICV i ERC coincideixen que la societat es transforma i les normes han d'adaptar-se a ella perquè les persones se sentin més lliures i es respectin. En aquesta mateixa línia el Casal Lambda afirma que: "amb la llei s'espera llibertat i respecte".

6.4 Filiació.

En aquest apartat estudiarem els posicionaments dels diferents actors socials i el seu posicionament a favor o en contra de la filiació per part de les parelles homosexuals. En relació a aquest tema trobem, per una banda, el CGPJ i la CEE que es posicionen en contra d'aquest tipus de filiació, les raons van des de les pròpies lleis biològiques, a l'interès dels menors, passant per considerar que no suposa una discriminació de les persones homosexuals el fet de negar-les l'adopció.

Per altra banda, tenim les declaracions del debat parlamentari, on tots els partits polítics excepte el PP, es mostren majoritàriament a favor de la filiació. Les seves justificacions són l'aptitud de les persones homosexuals per formar una família o l'afecte i l'atenció que poden aportar als menors.

Pel que fa a la primera posició, el CGPJ anteposa l'interès del menor a la conveniència de l'adoptant, el que sembla una posició justa per a tothom. Aquest òrgan creu que si s'atorga el dret a l'adopció aquest pot servir d'eina per legitimar les parelles homosexuals i no hi està d'acord.

Entre les raons biològiques que motiven la posició d'aquest òrgan trobem que "l'àmbit natural de desenvolupament dels menors és el de la parella heterosexual" i que el menor segons el Codi Civil té dret a mantenir relacions amb el seu pare i la seva mare. Amb aquest últim argument coincideix també la CEE que dona especial importància a les paraules pare i mare: "dins el vertader matrimoni les paraules pare i mare es poden dir amb gaudi i sense engany". Així doncs, queda clar que des del seu punt de vista hi ha un "vertader" matrimoni per a l'Església Catòlica, que és el matrimoni heterosexual.

Continuant amb les raons biològiques, el CGPJ diu que una parella homosexual no pot tenir descendència biològica i per tant l'adopció homosexual crearia uns vincles artificials diferents als biològics. Des del meu punt de vista, és veritat que el vincle no

és el mateix però aquest argument cau pel seu propi pes perquè les parelles heterosexuales que no poden tenir fills i els adopten també creen un vincle artificial que no té perquè ser dolent per al menor. La CEE coincideix amb el CGPJ però és més dura en la seva posició i es mostra en desacord amb les tècniques de reproducció assistida perquè “el bé superior dels fills exigeix que no siguin encarregats en laboratoris ni adoptats per persones del mateix sexe”.

El CGPJ també parla de raons psicològiques per desaconsellar l'adopció per part de parelles del mateix sexe fonamentant-se en l'opinió que “el correcte desenvolupament del nen requereix un pare i una mare”. Basant-se en anàlisis d'especialistes com Mora, Polaino, Delgado o l'Associació Espanyola de Pediatria, afirmen que, tenir dos pares o dues mares pot produir una confusió de la identitat sexual del menor. La CEE també opina en aquesta línia que: “la figura del pare i de la mare és fonamental per a la neta identificació sexual de la persona”. En aquesta mateixa línia afirmen que, “No hi ha raons ètiques ni antropològiques que permetin fer experiments amb una cosa tan fonamental com és el dret dels nens a conèixer al seu pare i la seva mare, a viure amb ells o, al seu cas a comptar amb un pare i una mare adoptius, capaços de representar la polaritat sexual conjugal”. La CEE qualifica d'experiment el fet que una parella homosexual pugui adoptar un nen i és que com hem vist al marc teòric l'Església Catòlica sempre ha estat en contra de l'acceptació de l'homosexualitat, ho estava fa quaranta anys amb les lleis franquistes i ho està avui com podem comprovar en qualsevol document emès per aquesta institució.

Al debat parlamentari es contesta a aquesta qüestió amb l'argument que “respecte l'adopció els estudis sobre aquestes famílies són pocs i molt recents i és necessari fer estudis longitudinals que segueixin l'evolució de famílies homosexuals durant períodes més llargs de temps”.

El CGPJ conclou, que no hi ha cap discriminació en el fet que una parella homosexual no pugui adoptar, en primer lloc perquè l'adopció no existeix com a dret i en segon lloc, perquè així ho diu el Tribunal Europeu dels Drets Humans. A més plantejar aquesta qüestió com a discriminació seria per al CGPJ primar l'interès dels adoptants per sobre de l'interès del menor.

Analitzant ara la segona posició trobem que al debat parlamentari es parla de com ha evolucionat el model familiar i com la societat ha anat afegint a aquest mot connotacions i valoracions diferents. ERC declara que les lleis del matrimoni i l'adopció “es basen en el dret de nens i nenes a tenir una família”, de forma que es mostren d'acord amb la posició que hem analitzat anteriorment que donava més importància a l'interès del menor que al dels adults. La diferència en les opinions d'ambdues postures és que els primers atorguen la major importància a l'orientació sexual i la segona atorga més importància a l'aptitud de les persones per educar un nen. Per exemple, dins el Grup parlamentari basc EAJ i PNV ho deixen clar quan afirmen: “Quan parlem d'adopció l'afecte i l'atenció, és independent de la identitat sexual de les persones que formen la parella”. En la mateixa línia, IU i ICV declaren que “el fet de ser gai, lesbiana, transsexual o bisexual no implica més o menys aptitud per adoptar”, i ERC considera que “els bons pares i mares seran els que aportin el necessari pel desenvolupament dels seus fills i filles”.

6.5 Enquestes d'opinió

Un altre objectiu del nostre treball de recerca era fer una comparació de dades de dues enquestes per tal d'observar si l'opinió ciutadana sobre el matrimoni homosexual ha evolucionat al llarg del temps, tenint en compte com ha influenciat l'aprovació de la llei 13/2005.

Per tal de portar a terme aquesta comparació hem cercat enquestes a la pàgina web del CIS sobre l'acceptació del matrimoni homosexual i l'adopció. Les dades obtingudes són de l'enquesta 2568, realitzada el juny de 2004, abans de l'aprovació de la llei, i a persones més grans de 18 anys i el sondeig d'opinió AJ149, que es va realitzar entre novembre i desembre de 2010, del CIS en col·laboració amb l'Institut de la Joventut, d'aquesta segona sabem que l'edat dels enquestats és d'entre 15 i 29 anys. El fet que les edats dels enquestats no siguin coincidents provoca que la comparació de les dades només sigui coincident en la franja d'edat dels 18 als 29 anys, el que comporta que s'ampliï considerablement el marge d'error a l'hora de comparar les dades.

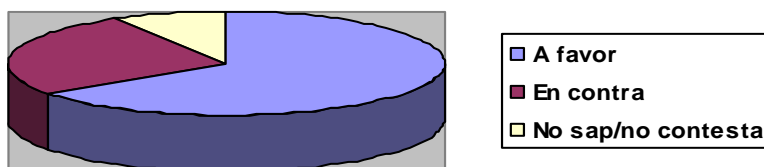
Les preguntes de cada enquesta han estat ordenades començant per les dades que ens indiquen el nivell d'acceptació del matrimoni homosexual i a continuació les que ens indiquen el nivell d'acceptació de l'adopció per part de parelles homosexuals.

De la primera enquesta descrita ens interessen les preguntes 14 i 15, la primera diu així:

- Creu vostè que les parelles homosexuals haurien de tenir dret a contraure matrimoni?

El 66.2% opina que sí i el 26.5% opina que no, mentre que la resta no sap o no contesta.

Més del 60% de les persones enquestades, doncs, estaria a favor del matrimoni homosexual abans que s'aprovi la llei 13/2005. Hem reflectit les dades en un gràfic per tal de visualitzar-les quantitativament.

La segona pregunta de la primera enquesta és la número 15 i planteja la següent qüestió:

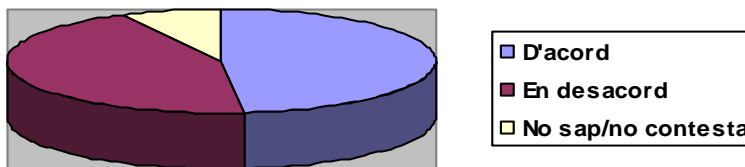
- En relació a l'adopció de fills per parelles homosexuals digui el seu grau d'acord o desacord amb les següents qüestions:

■ Les parelles homosexuals han de tenir els mateixos drets que les persones heterosexuales a l'hora d'adoptar nens.

Molt d'acord es mostra el 21.9%, bastant d'acord el 26.3%, poc d'acord el 16.7% i gens d'acord el 27.4%, la resta d'enquestats no sap o no contesta.

En aquest cas podríem dividir els resultats en d'acord i en desacord en major o menor grau per tal de fer una síntesi més clara de les dades, si suméssim els que es mostren molt o bastant d'acord obtindríem que el 48.2% es mostraria a favor de l'adopció per part de parelles homosexuals i el 44.1% es mostraria més o menys en desacord, la diferència no és tan aclaparadora com en el cas de la pregunta anterior.

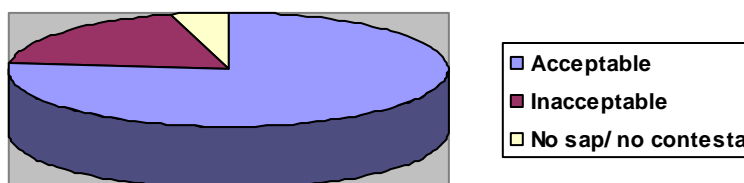
Si comparem les dades i el gràfic anteriors amb el següent, podem comprovar que una part de les persones que es mostren a favor del matrimoni homosexual no estan pas tan a favor de que aquests matrimonis puguin adoptar.

De la segona enquesta analitzada ens interessa la pregunta 32 que demana l'acceptació o no d'aquestes qüestions:

■ Matrimoni entre persones del mateix sexe

Acceptable un 76.8%, inacceptable el 19.1% i la resta no sap o no contesta.

Podem observar en aquestes dades la majoria més alta, fins el moment, de persones que accepten el matrimoni homosexual. Si el comparem amb la primera enquesta veurem que el percentatge ha pujat gairebé en 10 punts respecte l'any 2004, tenint el

compte que la pregunta no està formulada d'igual manera no podem extreure conclusions encertades, ja que una cosa és pensar que els homosexuals tenen o haurien de tenir dret a poder-se casar i una altre és considerar que el matrimoni entre persones homosexuals és acceptable. Per altra banda la diferència generacional de la mostra tampoc ens ajuda a saber si la pujada d'acceptació del matrimoni homosexual es deu a la diferència d'edat dels enquestats o bé a l'aprovació de la

Un altre apartat de la pregunta 32 d'aquesta enquesta planteja si el sembla acceptable o inacceptable el següent:

■ L'adopció per parelles homosexuals d'homes

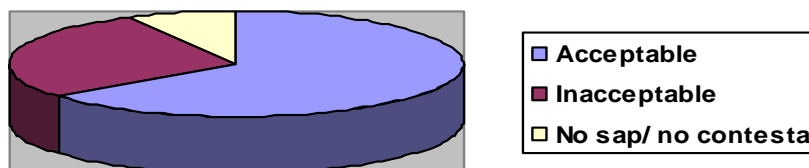
Acceptable el 61.9%, inacceptable el 31%, la resta no sap o no contesta. Més del 60% de la població juvenil enquestada accepta que una parella d'homes puguin ser pares d'un nen o nena. Són unes dades significatives tenint en compte que la figura paterna tradicionalment no ha estat l'encarregada directa de la cura dels fills.

El següent gràfic ens divideix les respostes per colors per tal de veure les dades més clares.

■ L'adopció per parelles homosexuals de dones

Acceptable 64.1%, inacceptable el 28.1%, la resta fins arribar al 100% no sap o no contesta. En aquesta pregunta, com en l'anterior, l'acceptació és més alta que la no acceptació, però si comparem amb la qüestió anterior les dues postures estan més allunyades entre sí, el nivell d'acceptació creix i el de no acceptació disminueix en la mateixa proporció.

En aquest cas es pregunta sobre l'adopció de les parelles homosexuals diferenciant per sexes, cosa amb la qual no ens trobàvem a l'enquesta anterior. Podríem dir que l'acceptació és una miqueta més alta si es tracta de parelles femenines. Es pot tractar d'una raó cultural. El fet que la dona tradicionalment hagi tingut un paper més important en la cura dels infants podria haver decantat la balança a favor del sexe femení com el més capacit per cuidar dels menors.

Si comparem aquestes dades amb la pregunta sobre adopció de l'enquesta anterior trobem que els percentatges disten en més de deu punts entre una i altra. Tenint en compte que la pregunta no està formulada de la mateixa manera no podem extreure conclusions exactes sinó una orientació que ens podria fer pensar que el nivell d'acceptació ha pujat en aquests anys o bé que en ser una enquesta a persones més joves aquestes estiguin més desvinculades del concepte familiar tradicional.

Les enquestes d'opinió que hem estudiat, tot i no ser concloents, ens porten a pensar que s'ha produït una evolució positiva respecte l'acceptació dels matrimonis homosexuals. Amb aquestes dades no podem saber si aquesta evolució es deu a causes socials, temporals, religioses, legals, polítiques, etc. el que sí sabem és que s'ha produït un canvi a millor respecte d'acceptació del matrimoni homosexual i aquesta és una dada molt positiva, ja que, podria ser un punt de partida per veure les relacions homosexuals amb més naturalitat i acabar amb discriminacions socials.

Respecte el tema de l'adopció també podem arribar a la conclusió que la seva acceptació ha pujat considerablement però que continua estant tant al 2004 com al 2010 per sota de l'acceptació del matrimoni homosexual, el que vol dir que la societat accepta que dues persones del mateix sexe es puguin casar. No passa el mateix amb el fet que puguin tenir fills. Són dos temes que es valoren de manera diferent, no podem saber els motius però podríem establir algunes hipòtesis. Des del meu punt de vista, aquest aspecte es pot deure al fet que quan entra en joc la vida de menors la societat es fa més sensible, pot ser perquè l'aptitud per ser pares o mares homosexuals es qüestioni, pot ser perquè la gran majoria heterosexual tot just ara comença a assimilar el fet de veure dues persones del mateix sexe vivint en parella i casant-se i encara li falta arribar al següent pas el fet de veure com les parelles homosexuals poden educar a un nen de manera natural com qualsevol altra persona.

Les dades que hem obtingut amb l'estudi de les anteriors enquestes d'opinió no són del tot comparables perquè no es disposen dades de l'enquesta de 2004 sobre l'edat dels enquestats. Això implica que no poguem comparar l'evolució real de les opinions en els sis anys que les diferencien. Tot i aquest inconvenient hem decidit triar aquests dos documents perquè parlen del mateix tema i els hem pogut comparat sense tenir en compte la diferència de la mostra. Hem de tenir en compte que els resultats obtinguts són genèrics.

7. CONCLUSIONS

El nostre tema d'estudi toca una institució molt important de la nostra societat que és definit per l' Article 16.3 de la *Declaración Universal de los Derechos Humanos*, a l'Asamblea General de las Naciones Unidas, el 1948: «La familia es el elemento natural y fundamental de la sociedad y tiene derecho a la protección de la sociedad y del Estado.»

A la nostra investigació hi ha dues postures diferenciades respecte l'opinió sobre el matrimoni homosexual, una que podríem anomenar progressista, que opina que el matrimoni homosexual ha de tenir els mateixos drets i les mateixes connotacions que el matrimoni heterosexual i una que podríem anomenar conservadora que no veu discriminació, desigualtat, injustícia o repressió en la no acceptació del matrimoni homosexual. Ambdues postures exposen arguments consistents per mantenir-se en la seva posició. Sovint els discursos són els mateixos però interpretats a favor de les seves pretensions, el que ens pot fer pensar que no hi ha cap veritat absoluta. Per posar un exemple, prendrem com a referència l'argument que considera que el matrimoni té caire cultural i per aquesta motiu per a uns no és modificable i per a altres és precisament la raó per poder adaptar-lo a una societat que evoluciona. La única que assumeix una veritat absoluta i no interpretable és la CEE que defineix el matrimoni vertader seguint les directrius que marca el Vaticà. Per a l'Església Catòlica, el vertader matrimoni és el format per un home i una dona, l'heterosexual, la resta d'unions no poden constituir un matrimoni.

Si parlem de filiació els resultats no canvien, una postura es mostra a favor de l'adopció per part de les parelles homosexuals perquè són tan aptes com les heterosexuales per ser pares i mares i perquè hi ha estudis que diuen que aquests nens creixen i es desenvolupen igual que els altres. La segona postura és contrària a l'adopció per part de les parelles homosexuals perquè les consideren artificials i això pot crear en els nens una deficiència en la concepció de les identitats sexuals, aportant també estudis que corroboren aquests plantejaments . S'entreu aquí la por a que els fills d'homosexuals siguin homosexuals i vagi creixent cada vegada més el nombre de persones homosexuals i que s'arribi a veure l'homosexualitat com quelcom natural.

L'anàlisi de les enquestes d'opinió ens fa entreveure que la societat evoluciona en l'acceptació de l'homosexualitat i poc a poc aquesta es va "naturalitzant", va formant part de la normalitat social. Aquesta visió optimista no vol dir que tota la feina estigui feta, socialment és una realitat que les persones homosexuals són discriminades i la fita hauria de ser acabar amb les conductes homòfobes i sexistes, com apunten associacions homosexuals com Lambda "encara que aquestes pot ser mai no podran ser eradicades del tot".(Lambda, 2005).

Sociològicament, la família s'ha definit com un conjunt de persones que es troben units per lligams parentals. Aquests lligams poden ser de dos tipus: vincles per afinitat com el matrimoni i vincles de consanguinitat com la filiació entre pares i fills. El concepte de família no s'ha mantingut invariable, per exemple, amb la permissió del divorci apareixen les famílies monoparentals i amb la possibilitat d'adoptar apareixen famílies sense vincles de consanguinitat entre pares i fills. A més aquest concepte depèn

també del lloc del món en el qual ens trobem i de la societat perquè no hi ha una definició universal de família. En la meua modesta opinió, considero que la diversitat familiar és un fet i aquesta institució familiar necessita de la protecció estatal. La gran diferència entre les famílies heterosexuales i les formades per persones homosexuals és que aquestes últimes han necessitat d'una regulació especial per tal de ser considerades famílies i és que potser la nostra societat és molt moderna per algunes qüestions i molt tradicional en altres. Pel meu entendre l'homosexualitat és un tema que afecta tota la societat i una qüestió difícil de regular a nivell legal sobretot per la forta tradició heterosexual del nostre país. Penso que això ha dificultat l'adquisició de drets per part d'aquestes persones.

Eren moltes les parelles i associacions homosexuals que demanaven el dret a poder casar-se i no ho han pogut fer de legalment fins que la llei els ha donat el permís. Les dades de l'Institut Nacional d'estadística confirmen que des de l'aprovació de la llei 13/2005 fins el 2008 més de 12000 parelles homosexuals s'havien casat a Espanya. També expliquen que el nombre de matrimonis en general tendeix a la baixa.

8. BIBLIOGRAFIA

- Benito J. i Vilagrasa C. (coord.), "Homosexuals i transsexuals: els altres represaliats i discriminats del franquisme, de la memòria històrica", Edicions Bellaterra, Barcelona, 2008.
- Calvo Borobia, K. "Polítiques d'homosexualitat a Espanya", traducció d'Alegret, O. a Guasch i Andreu, O. (coord.) "Sociologia de la sexualitat", Pòrtic, Barcelona, 2002.
- Coll Planas, G. "El moviment lèsbic i gai Català: una proposta de posicions polítiques", Universitat Autònoma de Barcelona, 2006.
- Coll-Planas G. "La voluntad y el deseo", Egales, Barcelona-Madrid, 2010.
- Diversos autors, "Materials orientadors part I LRH i part II TFC Món actual", Universitat Oberta de Catalunya, Febrer de 2010, Barcelona.
- Gimeno B. "Historia y análisis político del lesbianismo", Gedisa editorial, Barcelona, 2005.
- Guasch i Andreu, O. "Sociologia de la sexualitat", Pòrtic, Barcelona, 2002.

- Martín Casares, E. “Antropología del género. Culturas mitos y estereotipos sexuales”, Ediciones cátedra, Universidad de Valencia, Instituto de la mujer. Madrid 2006.
- Mirabet i Mullol, A. (dtor), “Homosexualitat a l’inici del segle XXI”, Claret, Barcelona, 2000.
- Missé M. i Coll-Planas G. “El género desordenado”, Egales, Barcelona-Madrid, 2010.
- Monferrer Tomàs, J. “Identidad y cambio social”, Egales, Barcelona-Madrid, 2010.
- Montilla J. “Los expulsados del paraíso”, Maikalili ediciones, Barcelona, 2005.
- Pérez-Sánchez, G. “El franquismo, ¿un régimen homosexual?” Orientaciones revista de homosexualidades, núm 7, 2004.
- Pineda, E. “Una realitat invisible”. A: El moviment en imatges [en línea], (2010), disponible a <http://www20.gencat.cat/docs/dasc/01Departament/08Publicacions/Ambits%20tematics/LGTB/08movimentimatges/movimentimatges.pdf>, [consultat al febrer de 2011]
- Terrassa Mateu, J. “Estudio jurídico de la legislación represiva franquista”, Orientaciones revista de homosexualidades, núm 7, 2004.

9. ANNEXOS I DOCUMENTS ANALITZATS

debate parlamentario.pdf

 CGPJ.pdf informe cgpj.pdf

 Más enllà del matrimoni - Grup de Lesbianes Feministes.pdf 54.pdf 55.pdf

 cis2568[1].pdf sondeo2010-2b injuve.pdf

Nota de prensa de la CEE.

Ante la discusión parlamentaria de una Ley injusta sobre el matrimonio

 Jueves, 21 de Abril de 2005 14:25 | Oficina de Información |

El Congreso de los Diputados ha puesto hoy a discusión una Ley que desfigura la institución del matrimonio en algo tan elemental como es su constitución por un hombre y una mujer. Se trataría por tanto de una Ley radicalmente injusta y perjudicial para el bien común. Se recuerda la Nota emitida en su día por el Comité Ejecutivo de la Conferencia Episcopal a este respecto bajo el título de En favor del verdadero matrimonio.

2. Las personas homosexuales, como todos, están dotadas de la dignidad inalienable que corresponde a cada ser humano. No es en modo alguno aceptable que se las menosprecie, maltrate o discrimine. Es evidente que, en cuanto personas, tienen en la sociedad los mismos derechos que cualquier ciudadano y, en cuanto cristianos, están llamados a participar en la vida y en la misión de la Iglesia. Condenamos una vez más las expresiones o los comportamientos que lesionan la dignidad de estas personas y sus derechos; y llamamos de nuevo a los católicos a respetarlas y a acogerlas como corresponde a una caridad verdadera y coherente.

3. Con todo, ante la inusitada innovación legal anunciada, tenemos el deber de recordar también algo tan obvio y natural como que el matrimonio no puede ser contraído más que por personas de diverso sexo: una mujer y un varón. A dos personas del mismo sexo no les asiste ningún derecho a contraer matrimonio entre ellas. El Estado, por su parte, no puede reconocer este derecho inexistente, a no ser actuando de un modo arbitrario que excede sus capacidades y que dañará, sin duda muy seriamente, el bien común. Las razones que avalan estas proposiciones son de orden antropológico, social y jurídico.

4. a) Los significados unitivo y procreativo de la sexualidad humana se fundamentan en la realidad antropológica de la diferencia sexual y de la vocación al amor que nace de

ella, abierta a la fecundidad. Este conjunto de significados personales hace de la unión corporal del varón y de la mujer en el matrimonio la expresión de un amor por el que se entregan mutuamente de tal modo, que esa donación recíproca llega a constituir una auténtica comunión de personas, la cual, al tiempo que plenifica sus existencias, es el lugar digno para la acogida de nuevas vidas personales. En cambio, las relaciones homosexuales, al no expresar el valor antropológico de la diferencia sexual, no realizan la complementariedad de los sexos, ni pueden engendrar nuevos hijos. (...). El bien superior de los niños exige, por supuesto, que no sean encargados a los laboratorios, pero tampoco adoptados por uniones de personas del mismo sexo. No podrán encontrar en estas uniones la riqueza antropológica del verdadero matrimonio, el único ámbito donde, como **Juan Pablo II** recordó al Embajador de España ante la Santa Sede, las palabras padre y madre pueden “decirse con gozo y sin engaño”. No hay razones antropológicas ni éticas que permitan hacer experimentos con algo tan fundamental como es el derecho de los niños a conocer a su padre y a su madre y a vivir con ellos, o, en su caso, a contar al menos con un padre y una madre adoptivos, capaces de representar la polaridad sexual conyugal. La figura del padre y de la madre es fundamental para la neta identificación sexual de la persona. Ningún estudio ha puesto fehacientemente en cuestión estas evidencias.

b) La relevancia del único verdadero matrimonio para la vida de los pueblos es tal, que difícilmente se pueden encontrar razones sociales más poderosas que las que obligan al Estado a su reconocimiento, tutela y promoción. Se trata, en efecto, de una institución más primordial que el Estado mismo, inscrita en la naturaleza de la persona como ser social. La historia universal lo confirma: ninguna sociedad ha dado a las relaciones homosexuales el reconocimiento jurídico de la institución matrimonial.

El matrimonio, en cuanto expresión institucional del amor de los cónyuges, que se realizan a sí mismos como personas y que engendran y educan a sus hijos, es la base insustituible del crecimiento y de la estabilidad de la sociedad. No puede haber verdadera justicia y solidaridad si las familias, basadas en el matrimonio, se debilitan como hogar de ciudadanos de humanidad bien formada.

Si el Estado procede a dar curso legal a un supuesto matrimonio entre personas del mismo sexo, la institución matrimonial quedará seriamente afectada. Fabricar moneda falsa es devaluar la moneda verdadera y poner en peligro todo el sistema económico. De igual manera, equiparar las uniones homosexuales a los verdaderos matrimonios, es introducir un peligroso factor de disolución de la institución matrimonial y, con ella, del justo orden social.

Se dice que el Estado tendría la obligación de eliminar la secular discriminación que los homosexuales han padecido por no poder acceder al matrimonio. Es, ciertamente, necesario proteger a los ciudadanos contra toda discriminación injusta. Pero es igualmente necesario proteger a la sociedad de las pretensiones injustas de los grupos o de los individuos. No es justo que dos personas del mismo sexo pretendan casarse. Que las leyes lo impidan no supone discriminación alguna. En cambio, sí sería injusto y discriminatorio que el verdadero matrimonio fuera tratado igual que una unión de personas del mismo sexo, que ni tiene ni puede tener el mismo significado social. Conviene notar que, entre otras cosas, la discriminación del matrimonio en nada ayudará a superar la honda crisis demográfica que padecemos.

c) Se alegan también razones de tipo jurídico para la creación de la ficción legal del matrimonio entre personas del mismo sexo. Se dice que ésta sería la única forma de evitar que no pudieran disfrutar de ciertos derechos que les corresponden en cuanto ciudadanos. En realidad, lo justo es que acudan al derecho común para obtener la tutela de situaciones jurídicas de interés recíproco. En cambio, se debe pensar en los efectos de una legislación que abre la puerta a la idea de que el matrimonio entre un varón y una mujer sería sólo uno de los matrimonios posibles, en igualdad de derechos con otros tipos de matrimonio. La influencia pedagógica sobre las mentes de las personas y las limitaciones, incluso jurídicas, de sus libertades que podrán suscitarse serán sin duda muy negativas. ¿Será posible seguir sosteniendo la verdad del matrimonio, y educando a los hijos de acuerdo con ella, sin que padres y educadores vean conculcado su derecho a hacerlo así por un nuevo sistema legal contrario a la razón? ¿No se acabará tratando de imponer a todos por la pura fuerza de la ley una visión de las cosas contraria a la verdad del matrimonio?

5. Pensamos, pues, que el reconocimiento jurídico de las uniones homosexuales y, más aún, su equiparación con el matrimonio, constituiría un error y una injusticia de muy negativas consecuencias para el bien común y el futuro de la sociedad. Naturalmente, sólo la autoridad legítima tiene la potestad de establecer las normas para la regulación de la vida social. Pero también es evidente que todos podemos y debemos colaborar con la exposición de las ideas y con el ejercicio de actuaciones razonables a que tales normas respondan a los principios de la justicia y contribuyan realmente a la consecución del bien común. Invitamos, pues, a todos, en especial a los católicos, a hacer todo lo que legítimamente se encuentre en sus manos en nuestro sistema democrático para que las leyes de nuestro País resulten favorables al único verdadero matrimonio. En particular, ante la situación en la que nos encontramos, “el parlamentario católico tiene el deber moral de expresar clara y públicamente su desacuerdo y votar contra el proyecto de ley” que pretenda legalizar las uniones homosexuales.

6. La institución matrimonial, con toda la belleza propia del verdadero amor humano, fuerte y fértil, también en medio de sus fragilidades, es muy estimada por todos los pueblos. Es una realidad humana que responde al plan creador de Dios y que, para los bautizados, es sacramento de la gracia de Cristo, el esposo fiel que ha dado su vida por la Iglesia, haciendo de ella una madre feliz y fecunda de muchos hijos. Precisamente por eso, la Iglesia reconoce el valor sagrado de todo matrimonio verdadero, también del que contraen quienes no profesan nuestra fe. Junto con muchas personas de ideologías y de culturas muy diversas, estamos empeñados en fortalecer la institución matrimonial, ante todo, ofreciendo a los jóvenes ejemplos que seguir e impulsos que secundar. En este proyecto de una civilización del amor las personas homosexuales serán respetadas y acogidas con amor.

AGRAIMENTS

M'ha suposat un esforç més gran fer aquest treball de recerca que totes les assignatures que he cursat durant aquests anys a la UOC. És una feina que no oblidaré, m'ha fet conèixer-me una mica més, m'ha fet plantejar-me moltes coses i m'ha fet pensar, però pensar aprofundint en les qüestions, no quedant-me en la

superfície, com acostumo a fer. Ningú pot saber el que he arribat a aprendre fent aquest treball, tant a nivell cultural com personal.

Per aquests motius, no vull acabar aquest treball sense donar les gràcies en primer lloc a la meva família, tant per consanguinitat com per afinitat, que m'ha recolzat durant aquest llarg camí d'estudi i m'ha ajudat per tal que pogués extreure el temps d'allà on no hi havia. En segon lloc a tots els consultors i companys d'estudi que desinteressadament han contestat els meus dubtes i han facilitat la meva adaptació al gran món UOC. I en tercer lloc al meu consultor durant aquest darrer any, Gerard, que ha tingut una paciència de sant i m'ha anat guiant en aquesta recerca fins aconseguir una feina de la qual estic molt orgullosa, encara que no sigui excel·lent. I com que encara em queden fer un power point i una presentació oral per enllestir la feina, no m'allargo més. Simplement, gràcies.